

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 254. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_309A-txt-shoot-idm6901.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Allerede i Begyndelsen af det 15tende Aarhundrede fik Skotland sig en Højskole ^{*}1410. i St. Andrews, som det skyldes Stedets vakkre Biskop Henrik Vardlav, der og var Aarsag til Jakob den Førstes Redning. To andre Biskopper Turnbull i Glasgow og den lærde ^{*}1453. Villum Elphinston i Aberdeen have stiftet Høiskolerne sammesteds, ^{*}1450. og i det Hele er det mærkeligt, at hverken var Pavernes Indflydelse paa Skotland nogensinde betydelig, ei heller blandede Geistligheden sig stort i Statsager før det 16tende Aarhundrede. At imidlertid det er nogen Roes for den skotske Geistlighed, kan man ikke saa lige paastaae, da den, saalænge Adelen var i sin Kraft vel nødtes til at holde sig i Stilhed, og forsømde sig ikke, da det blev Tid. Dog synes det virkelig at Geistligheden til henimod Jakob den Tredies Tid, da Regjeringen begyndte at sælge Bispestole og Abbedier, har i det Hele været agtværdig. Den første Niding af en Bisp man finder er den snu Anders Forman under Jakob den Fjerde, Erkebisp i St. Andrews, og han havde to Eftermænd i Jakob og David Beton, hvis Skudsmaal man ei behøver at skrive; thi de have selv præntet det uudslettelig i Krøniken med christent Blod som de udøste. Den ældre Beton var det som lokkede Evangeliets første navnkundige Prædikant i Skotland, Patrik Hamilton, af *engelsk* Herkomst, til sig og kastede ^{*}1528. ham paa Baalet, der dog alt i Fortiden var indviet ved en Viklefits og en Hussitters Brand. Slige Skuespil gjentoges tit, ei fordi Kong Jakob jo grant indsaae deres Skændighed, men fordi han tænkte nedrig nok til for rede Penge at sælge uskyldigt Blod.